

Potilas Vakuutus keskus

Tieto lisää turvallisuutta: Vahingoista oppia toimintaan

Lääkäri 2018
12.1.2018

Miten opin potilasvahingoista?

Muutama sana potilasvahingoista, potilasturvallisuudesta ja ammatillisesta kehittämisestä

Maiju Welling, LT
Potilasturvallisuuslääkäri, PVK

Potilas
Vakuutus
keskus

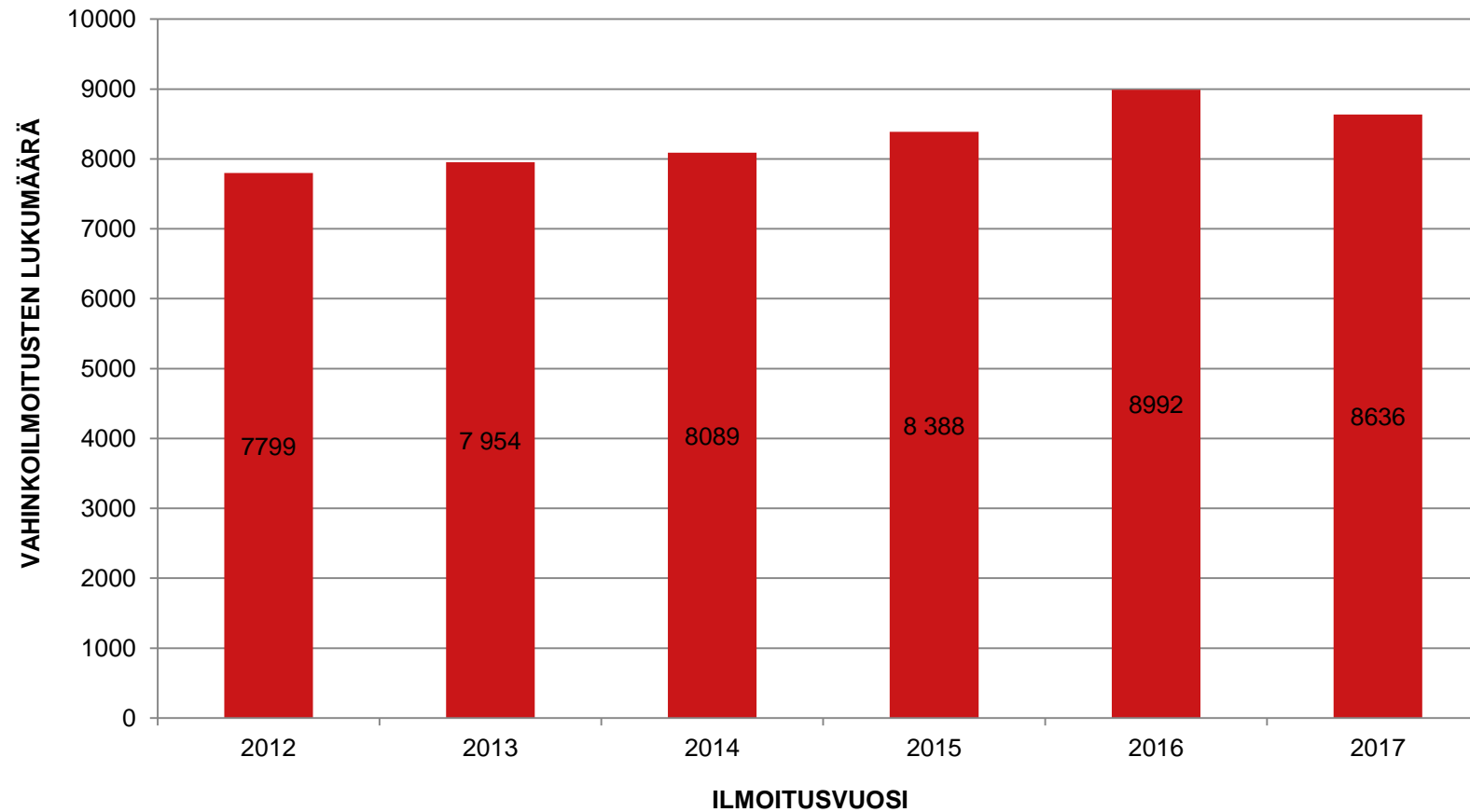
Tapaus "Liisa" nuoren kandin silmin

- 55 v. nainen, jolla pitkälle edennyt Parkinson
- jäi mieleen "hankalana potilaana", jota en oikein osannut auttaa, jokapaikan kipuja, levottomuutta
- Yllättävä exitus osastolla 5 kk myöhemmin
 - Potilas oli menehtynyt laajalle levinneeseen syöpään, jota ei ollut todettu ennen kuolemaa
- Kandin/nuoren lääkärin tunnereaktio: *"Olenko minä aiheuttanut potilaan kuoleman? Olisiko minun pitänyt määrätä enemmän tutkimuksia?"*, syyllisyyden tunteet, puhumisen tarve

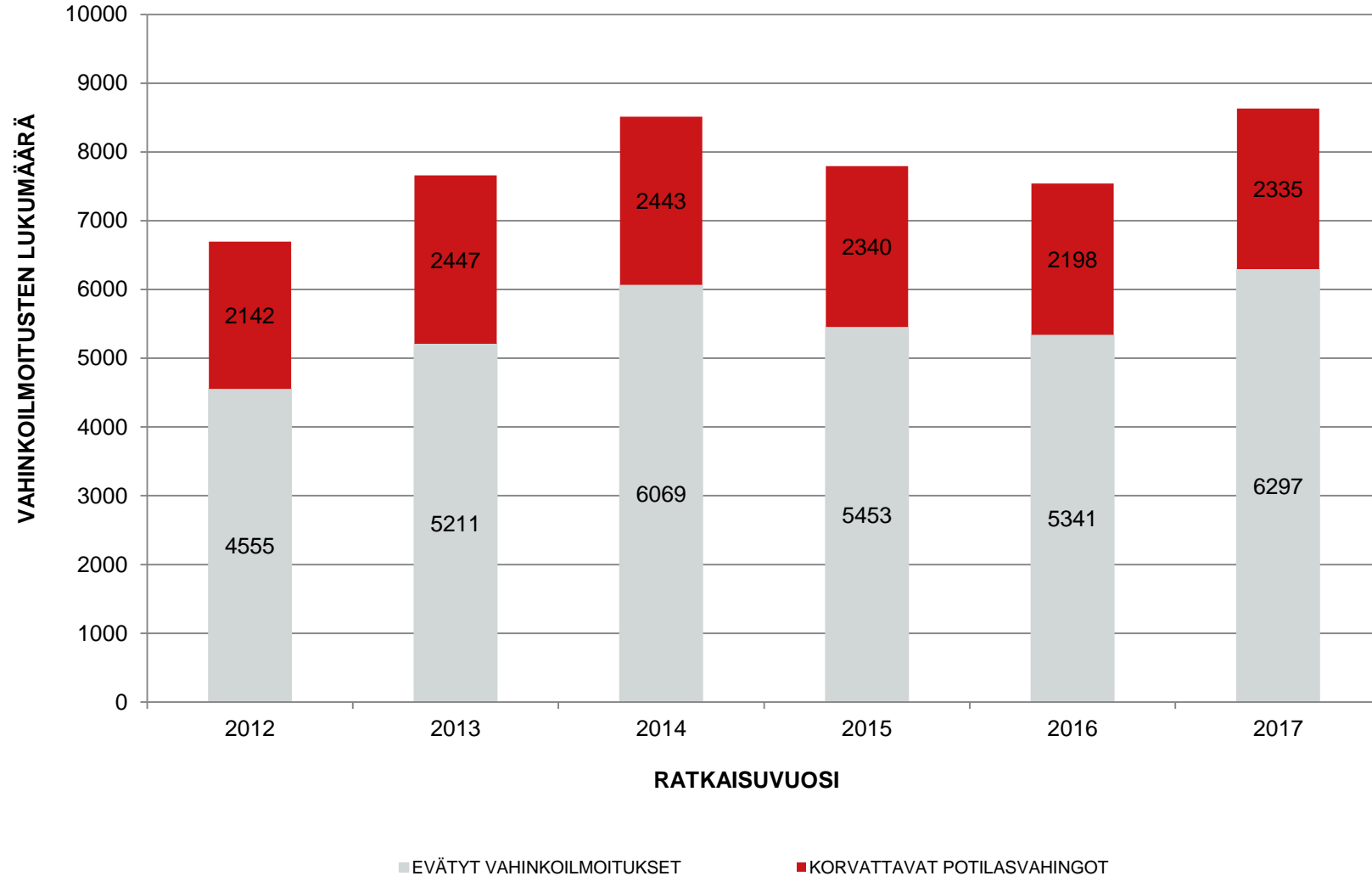
Potilas
Vakuutus
keskus

VUOSINA 2012-2017 SAAPUNEET POTILASVAHINKOILMOITUKSET

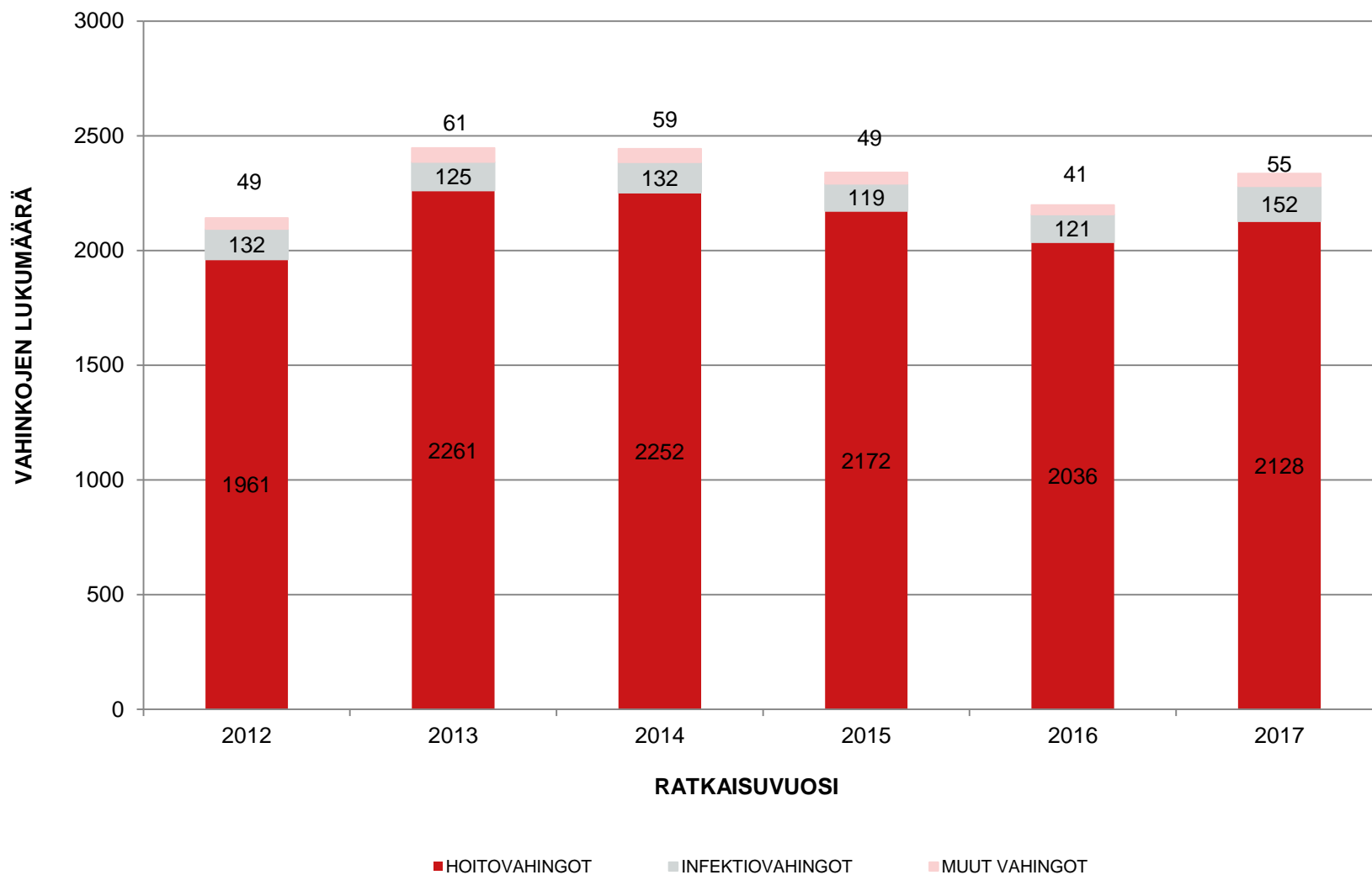
Potilas
Vakuutus
keskus

VUOSINA 2012-2017 RATKAISTUT POTILASVAHINGKOILMOITUKSET

Potilas
Vakuutus
keskus

VUOSINA 2012-2017 RATKAISTUT KORVATTAVAT POTILASVAHINGOT

Potilas
Vakuutus
keskus

VUOSINA 2012-2017 RATKAISTUT KORVATTAVAT POTILASVAHINGOT

VAHINKOPAIKKA	RATKAISUVUOSI					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SAIRAANHOITOPIIRIEN VAHINKOPAIKAT*	1725	1947	1981	1842	1741	1813
HELSINGIN JA UUDENMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	328	369	381	350	300	380
VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	124	161	161	150	120	138
SATAKUNNAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	73	86	68	73	71	66
KANTA-HÄMEEN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	83	94	80	92	79	91
PIRKANMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	149	198	208	187	177	129
PÄIJÄT-HÄMEEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ	72	78	75	74	67	86
KYMENLAAKSON SAIR.HOITO- JA SOS.PALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ	100	97	98	91	99	96
ETELÄ-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ	58	44	40	55	45	45
ETELÄ-SAVON SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	58	52	33	39	53	58
ITÄ-SAVON SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	21	18	28	18	18	19
POHJOIS-KARJALAN SAIR.HOITO- JA SOS.PALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ	52	76	64	58	64	82
POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	106	127	153	128	134	119
KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	74	87	79	90	67	77
ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	66	80	74	65	49	76
VAASAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	34	40	32	34	46	37
KESKI-POHJANMAAN ERIKOISSAIR.HOITO- JA PER.PALV.KUNTAYHTYMÄ	36	36	43	31	38	38
POHJOIS-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	149	164	181	144	152	143
KAINUUN MAAKUNTA -KUNTAYHTYMÄ	33	40	45	45	31	31
LÄNSI-POHJAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	23	24	27	26	32	27
LAPIN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ	62	59	81	68	73	47
ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	3	8	8	7	8	9
VALTION VAHINKOPAIKAT	2	4	0	3	4	6
MUUT VAHINKOPAIKAT	19	5	22	14	14	13
YKSITYINEN SEKTORI	417	500	461	498	457	522
YHTEENSÄ	2142	2447	2442	2340	2198	2335

*Sairaanhoidopiirin vahinkopaikoilla viitataan kaikkiin niihin vahinkopaikkoihin, kuten terveysasemiin ja sairaaloihin, jotka sairaanhoidopiirin potilasvakuutus kattaa. Myös sairaanhoidopiirin terveysasemilla ja sairaaloissa tapahtuneet yksityisten toimijoiden vahingot sisältyvät lukuihin, vaikka ne eivät olekaan sairaanhoidopiirin vakuuttamia.

Potilas
Vakuutus
keskus

VUONNA 2017 RATKAISTUT KORVATTAVAT POTILASVAHINGOT

TOIMENPIDE	JULKINEN SEKTORI	YKSITYINEN SEKTORI	YHTEENSÄ	YKSITYISEN SEKTORIN OSUUS
LEIKKAUS- JA ANESTESIA TOIMENPITEET	873	145	1018	14 %
A HERMOSTON TP	73	2	75	3 %
B UMPIERITYELINTEN TP	18	0	18	0 %
C SILMÄN ALUEEN TP	27	14	41	34 %
D KORVAN, NENÄN JA KURKUNPÄÄN TP	9	1	10	10 %
E HAMPAIDEN, LEUAN, SUUN JA NIELUN TP	19	40	59	68 %
F SYDÄMEN JA RINTAONTELON SUONIEN TP	10	0	10	0 %
G RINTAONTELON SEINÄMÄN, KEUHKOJEN YM TP	10	0	10	0 %
H RINTARAUHASTEN TP	13	1	14	7 %
J RUOANSUL.KANAVAN JA SEN OHEISELINTEN TP	118	7	125	6 %
K VIRTSATEIDEN, MIEHEN SUKUP.ELINTEN YM TP	21	0	21	0 %
L NAISEN SUKUPUOLIELINTEN TP	49	4	53	8 %
M RASKAUTEEN JA SYNNYTYKSEEN LIITTYVÄ TP	10	0	10	0 %
N TUKI- JA LIIKUNTAELINTEN TP	422	70	492	14 %
NA SELÄN JA KAULAN TP:T	34	2	36	6 %
NB LAPALUUN, SOLISLUUN, OLKANIVELEN JA -VARREN TP:T	23	15	38	39 %
NC KYYNÄRNIVELEN JA KYYNÄRVARREN TP:T	35	2	37	5 %
ND RANTEEN JA KÄDEN TP:T	32	13	45	29 %
NE LANTION, RISTILUUN JA HÄNTÄLUUN TP:T	2	0	2	0 %
NF LONKKANIVELEN JA REISILUUN TP:T	135	5	140	4 %
NG POLVEN JA SÄÄREN TP:T	98	25	123	20 %
NH NILKAN JA JALKATERÄN TP:T	63	8	71	11 %
P VERISUONIEN JA IMUSUONIJÄRJESTELMÄN TP	16	0	16	0 %
Q IHON JA IHONALAISKUDOKSEN TP	17	3	20	15 %
T PIENTOIMENPIDE	13	0	13	0 %
U TÄHYSTYSTOIMENPIDE	18	3	21	14 %
MUU LEIKKAUSTOIMENPIDE	4	0	4	0 %
ANESTESIA TOIMENPIDE	6	0	6	0 %
KLIININEN TUTKIMUS- TAI HOITOTOIMENPIDE	677	132	809	16 %
HAMMASHOIDOLLISET TOIMENPITEET	136	187	323	58 %
HAMPAAN POISTO ILMAN LEIKKAUSTA	24	7	31	23 %
HAMPAAN PAIKKAUSHOITO	3	16	19	84 %
HAMPAAN JUURIHOITO	71	59	130	45 %
HAMMASPROTEETTINEN HOITO	9	90	99	91 %
MUU HAMMASHOITO	29	15	44	34 %
MUUT TOIMENPITEET	127	58	185	31 %
RADIOLOGINEN TUTKIMUS	25	21	46	46 %
INJEKTIO, PUNKTIO	22	3	25	12 %
KATETROINTI, KANAVOINTI, KANYLOINTI	13	0	13	0 %
KIPSAUS, SIDONTA	12	2	14	14 %
HAAVAN HOITO	2	0	2	0 %
FYSIOTERAPIA TAI KUNTOUTUS	1	11	12	92 %
SAIRAALAHOITO	15	0	15	0 %
SYNNYTYS	11	0	11	0 %
MUU TOIMENPIDE	26	21	47	45 %
YHTEENSÄ	1813	522	2335	22 %

Julkisen sektorin vahingoiksi on luokiteltu myös terveysasemilla ja julkisissa sairaaloissa tapahtuneet yksityisten toimijoiden vahingot.

Potilas
Vakuutus
keskus

“Lääkäriin 7 kuolemansyntiä/hyvettä”

Välinpitämättömyys

Ajanpuute

Huolimattomuus

Inhimilliset tekijät

Narsismi

Kommunikoinnin puute

Osaamattomuus

= **VAHINKO**

Välittäminen

Aika

Huolellisuus

Itsetuntemus

Normit

Kommunikaatio

Osaaminen

= **VAHINKO ???**

- Kaikkia vahinkoja ei ikinä saada kitkettyä pois, mutta iso osa voidaan välttää
- Potilasturvallisuus on kiinteästi osa kaikkea terveydenhuollon toimintaa
 - Ei kuitenkaan tapahdu aina automaattisesti

Potilas
Vakuutus
keskus

Tapaus "Antti" hieman kokeneemman lääkärin silmin

- 92 v. monisairas normaalisti kotona asuva mies
- Tuli vuodeosastolta päivystykseen pään haavan ompelua varten viikonloppuyönä
- Pään CT-tutkimusta valmisteltaessa menee elottomaksi, aloitettiin PPE ja kutsuttiin elvytysryhmä
- Virkosi, mutta sydän pysähtyi pian uudelleen ja potilasta ei saatu enää henkiin
- Vastuulääkärin pohdintaa: *"Olisiko kuolema voitu estää toimimalla toisin? Onko päivystyksessä turvallisuuspuutteita, jotka mahdollistavat tämänkaltaisten tapahtumien toistumisen? Mitä voin oppia tästä tapauksesta?"*

Potilas
Vakuutus
keskus

Mitä siis teen, kun tuntuu että kaikki ei mennyt putkeen?

- Tee huolelliset potilasasiakirjamerkinnät
- Pysähdy ja mieti mitä tapahtui ja miksi
- Jos on tapahtunut vahinko, pohdi voisiko samanlaista tapahtua uudelleen, ja miten se voitaisiin estää
- Puhu esimiehelle/kollegalle
- Informoi potilasta/omaisia asianmukaisesti

Kiitos!

maiju.welling@vakuutuskeskus.fi

Twitter: @Potilasvakuutus

LinkedIn: Potilasvakuutuskeskus

Facebook: Kohti parempaa potilasturvallisuutta

www.pvk.fi

Potilas
Vakuutus
keskus

4.12.2017